

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 129/2020-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. apríla 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Petra Molnára predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED]

[REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Eckmann, s. r. o., Mierové námestie 14, Trenčín, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Ndc 11/2019 z 27. augusta 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

Odôvodnenie:

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. novembra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Ndc 11/2019 z 27. augusta 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Ústavnému súdu bolo 19. decembra 2019 doručené podanie označené ako „*Sťažnosť a iné, predsedovi Ústavného súdu SR*“, v ktorom sťažovateľ okrem iného uviedol námietku zaujatosti „*1) voči všetkým sudcom ÚS-SR 2) vo všetkých mojich veciach, ktoré som na ÚS-SR podal či už priamo alebo cez advokáta.*“.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na Okresnom súde Piešťany (ďalej len „okresný súd“) sa vedie konanie, v ktorom sťažovateľ vystupuje ako žalobca proti žalovanému (Ústav na výkon trestu odňatia slobody a Ústav na výkon väzby Leopoldov), o zaplatenie sumy 663,78 €.

Najvyšší súd napadnutým uznesením nevyhovел návrhu sťažovateľa na prikázanie sporu vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 3 C 46/2011 Okresnému súdu Trenčín. Sťažovateľ považuje napadnuté uznesenie za nesprávne a zasahujúce do jeho ústavného práva na súdnu ochranu a na prístup ku konajúcemu súdu. Podľa sťažovateľa dôležitými dôvodmi na odňatie veci a jej prikázanie inému súdu sú také dôvody, ktoré zaisťujú nestranné a zákonné prejednanie veci, náležité zistenie skutkového stavu bez dôvodných

pochybností, ako aj uplatnenie všetkých do úvahy prichádzajúcich zásad konania, a pritom všetky okolnosti majú zabezpečiť nestranné, objektívne a spravodlivé rozhodnutie konajúceho súdu. Sťažovateľ najvyššiemu súdu vyčíta, že pri rozhodovaní vzal do úvahy len okolnosti, ktoré podľa jeho názoru svedčali výlučne v neprospech jeho návrhu na prikázanie veci, bez toho, aby svoju pozornosť zameral napr. na sťažovateľom popisované zdravotné problémy súvisiace s prekonávaním dlhších vzdialeností. Sťažovateľ zároveň dôvodí, že je evidentné, že presun sťažovateľa z Ilavy na pojednávanie na okresný súd nepochybne zakladá omnoho väčšie problémy súvisiace s prekonávaním väčších vzdialeností či vynaložením vyšších výdavkov s cieľom zabezpečenia možnosti účasti sťažovateľa na pojednávaniach. Je preto rozumné a aj súladné s princípmi zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) zabezpečiť vedenie konania na bližšom súde, a to aj formou prikázania veci Okresnému súdu Trenčín.

4. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd prijal ústavnú sťažnosť na prerokovanie a takto rozhodol: *„Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu a na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 4Ndc 11/2019 zo dňa 27.08.2019 porušené bolo.*

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 4Ndc 11/2019 zo dňa 27.08.2019 sa zrušuje a vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.“

II.

Relevantná právna úprava

5. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

8. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak zákon o ústavnom súde v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

9. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

11. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

III.

Námietka zaujatosti

12. Podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu je vylúčený z konania a rozhodovania vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania, zúčastnenej osobe alebo ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu ústavného súdu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu ústavného súdu v konaní o prerokúvanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach na ústavnom súde.

13. Podľa § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde účastník konania má právo vzniesť námietku zaujatosti proti sudcom ústavného súdu, ktorí majú jeho vec prerokovať a rozhodnúť. Námietku zaujatosti je účastník konania povinný vzniesť do desiatich dní odo dňa, keď sa dozvedel o dôvodoch vylúčenia. Účastník konania je povinný uviesť, kedy sa dozvedel o dôvodoch vylúčenia. Námietku zaujatosti musí účastník konania odôvodniť. Sudca ústavného súdu, proti ktorému námietka smeruje, je povinný sa k námietke zaujatosti vyjadriť. Na opakované námietky zaujatosti podané proti tomu istému sudcovi ústavného súdu z toho istého dôvodu ústavný súd neprihliadne, ak už o predchádzajúcej rovnakej námietke zaujatosti rozhodol.

14. Podľa § 51 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak ide o rozhodovanie v senáte ústavného súdu, o vylúčení sudcu ústavného súdu rozhoduje iný senát ústavného súdu určený rozvrhom práce. Ak z dôvodu vylúčenia sudcov ústavného súdu, z dôvodu vznesenia námietky zaujatosti účastníkmi konania proti viacerým sudcom ústavného súdu, z dôvodu vyhlásenia sudcu ústavného súdu o svojej zaujatosti vo veci alebo z dôvodu oznámenia

dôvodov vylúčenia podľa § 49 ods. 4 nie je možný postup podľa predchádzajúcej vety, rozhodne o veci samej senát ústavného súdu v pôvodnom zložení; na ďalšie vyhlásenia účastníka konania o odmietnutí sudcu ústavného súdu pre jeho zaujatosť, vyhlásenia sudcu ústavného súdu o svojej zaujatosti vo veci a oznámenia dôvodov vylúčenia podľa § 49 ods. 4 sa neprihliada.

15. Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ namieta zaujatosť všetkých sudcov ústavného súdu, nebolo možné aplikovať procesný postup rozhodovania o vylúčení podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde. Zákonným následkom nemožnosti uvedeného postupu je povinnosť ústavného súdu postupovať podľa § 51 ods. 2 druhej vety zákona o ústavnom súde, preto v konaní pokračuje II. senát ústavného súdu v pôvodnom zložení, t. j. predseda senátu Ľuboš Szigeti, sudkyňa Jana Laššáková (sudkyňa spravodajkyňa) a sudca Peter Molnár.

16. Ústavný súd iba pre úplnosť dodáva, že aj keď sa kvôli povinnej aplikácii postupu podľa § 51 ods. 2 druhej vety zákona o ústavnom súde námietkou zaujatosti vecne nezaoberal, jeho pozornosti neuniklo, že námietka zaujatosti neobsahuje všetky zákonom predpísané náležitosti (§ 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde), najmä relevantné a zrozumiteľné odôvodnenie namietanej zaujatosti vo vzťahu ku všetkým sudcom ústavného súdu.

IV.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

17. Sťažovateľ vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podstata argumentácie sťažovateľa spočíva v nedostatočnom odôvodnení napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktorý nedal ústavne konformné odpovede na zásadné námietky, najmä týkajúce sa vhodnosti prikázania veci z dôvodov jeho zdravotného stavu.

18. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods.1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97), a preto ich namietané porušenie možno preskúmať spoločne.

19. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

20. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov. Podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov tejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu len v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať iba v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

21. Vychádzajúc z mantinelov možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, sa ústavný súd oboznámil s tými časťami odôvodnenia

napádaného uznesenia najvyššieho súdu, ktoré boli pre posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti podstatné.

22. Podľa § 39 ods. 2 CSP na návrh ktorejkoľvek zo strán možno spor prikázať inému súdu tej istej inštalácie aj z dôvodu vhodnosti.

Podľa § 39 ods. 3 CSP o prikázaní sporu rozhoduje súd, ktorý je najbližšie spoločne nadriadený príslušnému súdu a súdu, ktorému sa má spor prikázať.

23. V bode 4 napadnutého uznesenia najvyšší súd formuloval všeobecné interpretačné východiská pre posúdenie predpokladov prikázaní sporu a uviedol: „... vzhľadom k charakteru delegácie ako výnimku zo zásady, že vec prejednáva a rozhoduje súd, ktorého príslušnosť vyplýva zo zákonom stanovených kritérií, musí mať však aj dôvod delegácie výnimočný charakter.“ Vlastné dôvody na prikázaní sporu na strane sťažovateľa hodnotil najvyšší súd v bode 6 napadnutého uznesenia tým, že „... skutočnosť, ktorou žalobca odôvodnil vhodnosť ním navrhovanej delegácie sporu nevykazuje charakter takej výnimčnosti, aby bolo možné jeho návrhu vyhovieť. V danom prípade je dôvodom na prikázaní sporu z dôvodu vhodnosti časová a finančná hospodárnosť spočívajúca v skrátaní vzdialenosti vykonávaných presunov žalobcu prostredníctvom eskort ako aj zabezpečenie svedkov. Najvyšší súd Slovenskej republiky zdôrazňuje, že prípadné problémy s prekonávaním väčších vzdialeností za účelom dostavenia sa na súd sú vo všeobecnosti skôr bežné a nemôžu byť bez ďalšieho dôvodom na prikázaní sporu inému súdu. Výsluch strán sporu či svedkov zdržujúcich sa v obvode iného súdu môže miestne príslušný súd zabezpečiť aj prostredníctvom dožiadania (§ 104 ods. 1 prvá veta C. s. p.)“.

Najvyšší súd v bode 5 napadnutého uznesenia konštatoval, že pri rozhodovaní o prikázaní sporu je potrebné prihliadať na pomery oboch sporových strán, teda „na pomery strany sporu, ktorá delegáciu navrhuje... len ak ich zohľadnenie nebude mať negatívny dopad na ostatné sporové strany.“.

Najvyšší súd na uvedené nadviazal v bode 6 napadnutého uznesenia zhodnotením dopadov prípadného prikázaní sporu na druhú sporovú stranu tak, že „prikázaní sporu sa nejaví byť vhodné ani pre žalovaného, ktorý má sídlo v územnom obvode Okresného súdu Piešťany.“.

24. Ústavný súd sa z obsahu napadnutého uznesenia presvedčil, že najvyšší súd sa dôvodmi prikázania veci zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľ dostal odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, preto postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivé súdne konanie (m. m. VI. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05).

Naviac, rozhodovanie o návrhu účastníka konania na delegáciu veci z dôvodu vhodnosti nie je rozhodovaním o jeho občianskych právach alebo záväzkoch v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. II. ÚS 116/07).

25. Ústavný súd tak dospel k záveru, že námietky sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu neobstoja, a preto ústavnú sťažnosť namietajúcu porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v rámci predbežného prerokovania podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2.apríla 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu